

ลาวกับความมั่นคงของประเทศไทย

ศึกษานโยบายของไทยต่อลาวระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๓

นางสาวโสมเพ็ญ ชูทรานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๖

ISBN 974-526-192-7

007832

i 15481990

①

LAOS AND THE SECURITY OF THAILAND :

A STUDY OF THAI POLICY TOWARDS LAOS, 1975 - 1980

MISS SOMPEN KUTRANON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Political Science

Department of International Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลาวกับความมั่นคงของประเทศไทย : ศึกษานโยบายของไทยต่อลาว
ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๒๓

โดย นางสาวโสมเพ็ญ ชูทรานนท์

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

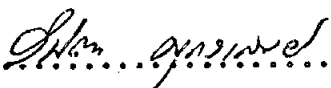
อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.วินิดา ศุกรเสพย์

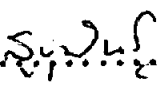
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ดร.สุประดิษฐ์ ชุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..........ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ดร.กระมล ทองธรรมชาติ)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.วินิดา ศุกรเสพย์)

..........กรรมการ
(อาจารย์ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลาวกับความมั่นคงของประเทศไทย : ศึกษานโยบายของไทยต่อลาว
ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๓

ชื่อนิสิต นางสาวโสมเพ็ญ ขุทรานนท์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ. ดร. วิจิตา สุกรเสพย์

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ปีการศึกษา ๒๕๒๔

บทคัดย่อ

ผู้นำในอดีตมักจะมองปัญหาความมั่นคงของประเทศไทย ี่เกิดจากภัยคุกคามของ
ลัทธิคอมมิวนิสต์ ภายนอกประเทศเข้ามา ปลูกปั่นบ่อนทำลายความมั่นคงภายในประ
เทศ รัฐบาลในอดีตจึงได้ดำเนินนโยบายสกัดกั้นการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ โดย
ใช้ยุทธศาสตร์การสร้างแนวตั้งรับนอกประเทศ ด้วยการส่งทหารไปร่วมรบกับสหรัฐอเมริกา
ในดินแดน ลาว กัมพูชา และเวียดนามใต้ แต่ประเทศอินโดจีนทั้งสามนี้ต้องพ่ายแพ้ตกอยู่
ใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์ในที่สุด ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องทบทวนนโยบายใน
การรักษาความมั่นคงของประเทศไทยเสียใหม่ การดำเนินนโยบายเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
ของประเทศไทยในแนวใหม่จึงต้องดำเนินควบคู่กันไป ทั้งการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และ
สังคมภายในประเทศ และการดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนา
ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จะก่อให้เกิดความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่งจะกระทำ
ได้เมื่อภายนอกประเทศมีความมั่นคง กล่าวคือ มีสันติภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยเหตุนี้
นโยบายเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้านจึงเป็น เรื่องสำคัญที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามรักษา
ความสัมพันธ์ที่ดีนี้ไว้เสมอมา

จากการศึกษานโยบายของไทยต่อลาวระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๓ ซึ่งเป็นระยะ
หลังจากที่ลาวได้เปลี่ยนแปลงการปกครองไปแล้ว พบว่าการดำเนินนโยบายของไทยต่อลาว
ยังคงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรักษาความสัมพันธ์อันมิตร แม้ว่าจะมีอุดมการณ์ทางการเมือง

แตกต่างกันก็ตาม รัฐบาลไทยได้มีท่าทีที่ผ่อนปรนประนีประนอมกับลาวในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งนี้เพื่อรักษาสันติภาพซึ่งเป็นการรักษาความมั่นคงภายนอกประเทศ ดังจะเห็นได้จากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลประชาธิปไตย รัฐบาลนายธำนิภรณ์ กรัยวิเชียร และรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ การผ่อนปรนและเป็นมิตรกับลาว แม้ว่าในสมัยรัฐบาลนายธำนิภรณ์ ที่นโยบายออกจะแข็งกร้าวไปบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากบรรยากาศทางการเมืองในเวลานั้น ซึ่งรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ในสมัยต่อมาก็ได้ปรับปรุงความสัมพันธ์ใหม่ให้ดีขึ้น กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ในสมัยนี้ดีขึ้นมาก นายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศมีการเดินทางเยี่ยม เยือน เพื่อกระชับสัมพันธไมตรี รวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐบาลของทั้งสองฝ่ายได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาสมมุติฐานข้อหนึ่งและข้อสองที่กล่าวว่า สภาวะแวดล้อมภายนอกประเทศ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และผู้นำภายในประเทศ ทำให้ไทยขยายต่อลาวเปลี่ยนแปลงไปด้วย จึงไม่เป็นความจริงจากการที่ได้พิสูจน์มาดังกล่าว และสำหรับสมมุติฐานในข้อที่สามที่กล่าวว่า ปัจจัยทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ของลาวมีความสำคัญต่อความมั่นคงของไทย ทำให้ไทยต้องการมีอิทธิพลเหนือลาว และไม่ปรารถนาให้ประเทศอื่นเข้ามามีอิทธิพลในลาว มีส่วนถูกอยู่บ้างแต่ไม่ทั้งหมด กล่าวคือ นโยบายของไทยต่อลาวในปัจจุบันยังคงรักษาความสัมพันธ์อันมิตรกับลาว เพื่อเป็นการรักษาสันติภาพซึ่งเป็นการรักษาความมั่นคงภายนอก โดยรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายดังกล่าวควบคู่กับการดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓-๔-๕ ซึ่งเป็นการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ นอกจากนี้หลักแห่งการเคารพในเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพเหนือดินแดน ได้ทำให้การปฏิบัติของไทยต่อลาวแตกต่างไปจากสมัยอดีต แม้ว่าลาวจะมีกำลังทหารเรียกนามประจำในลาวเป็นจำนวนถึง ๕ หมื่นคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทย แต่ไทยก็ยอมรับและไม่คัดค้านถือว่าเป็นกิจการภายในของลาว สภาพการณ์ในลาวแตกต่างจากกรณีที่ทหารเวียดนามใช้กำลังโจมตีฝ่ายเขมรแดง แล้วตั้งรัฐบาลเอง สัมรินขึ้นแทน ตลอดจนการคงกำลังทหารเวียดนามในกัมพูชาอยู่ต่อไป ไทยได้คัดค้านอย่างเปิดเผยในนามของอาเซียน เพราะถือว่าเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศและกฎบัตรสหประชาชาติ แม้ว่าไทยจะไม่ยินดีในการที่เวียดนามเข้ามามีอิทธิพลเหนือลาวในด้านการเมืองและการทหาร ไทยก็ไม่ได้ขัดขวางหรือคัดค้านเช่นที่เคยทำมาในอดีต การดำเนินนโยบายต่อลาว

ตามแนวความคิด เรื่องความมั่นคงของชาติในปัจจุบัน ประเทศไทยได้ปฏิบัติต่อลาวด้วย
ความเป็นมิตร เช่นเดียวกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ และมีการติดต่อ บนผลประโยชน์ที่
เท่าเทียมกัน

Thesis Title Laos and the Security of Thailand : A Study of Thai
Policy Towards Laos, 1975-1980.

Name Miss Sompen Kutranon

Thesis Advisor Assistant Professor Vinita Sukrasep, Ph.D.

Department International Relations

Academic Year 1982

ABSTRACT

Past Thai leaders considered the national security in terms of being threatened by parties with an opposing political ideology. They, therefore, attempted to halt communism from spreading into the country, by using a forward defense strategy : forces were sent to fight, along with the Americans, in the territories of Laos, Kampuchea and South Vietnam. However, since these three Indochinese countries finally fell to the communists, Thailand then has had to review its national security policy. To stabilize the country, political, economic and social development has to be promoted at the same time as peaceful relations with the neighbouring countries. Therefore every government has obviously tried to maintain such relations with the neighbouring countries.

With respect to the Thai policy towards Laos during the period between 1975-1980 after Laos has been under the new regime, it is seen that Thai policy has been governed by the idea of keeping peaceful relations, regardless of differences in political ideology.

4

Thai government has tried to compromise with Laos in several conflicting issues in order to maintain peace and have the external stability. The Seni, Kukrit, Thanin or Kriangsak governments had the similar policy towards Laos, although in the Thanin period, the Thai behaviour was rather aggressive as a result of the internal political situation. Relations between Thailand and Laos was considerably improved in the time of Kriangsak government when the prime ministers as well as senior government officers of both countries exchanged visits.

Thus, neither the first hypothesis that the changing of external environment affects Thai policy towards Laos nor the second one that the changing of internal political situation and political leaders influences Thai policy towards Laos is valid. As for the third one that Laos geopolitically is considered very important to Thai security and Thailand needs to have influence over Laos without any interference from other countries, is partly valid. The present policy towards Laos is that Thailand does, and wishes to preserve, friendly relations with Laos to maintain external stability. This outlook has been persevered within the 3rd, 4th and 5th national social and economic plans which support the internal security. Moreover, Thailand upholds the principles of independence, sovereignty and territorial integrity, that makes Thai attitude to Laos different from the past. Even though there are apparently 50,000 Vietnamese soldiers on Laos soil which is inevitably threatening Thai security, Thailand has no objections, considering it is Laos' internal affair. Thai matter is thought to be different from the one whereby Vietnam invaded Kampuchea,

replaced the Khmer Rouge Government with Heng Samrin's and still retained its troops in Kampuchea. Thailand has openly objected in the name of ASEAN, holding that such an invasion is against international law and the UN Charter. In the case of Laos, though Thailand is not happy to see Vietnam's military and political influence over Laos, Thailand has not shown any objections as before. National Security is presently the first priority that makes Thailand treat Laos in a friendly way on the basis of reciprocal interests as it does other neighbouring countries.

กิตติกรรมประกาศ

เมื่อเอ่ยถึง "วิทยานิพนธ์" นิสิตที่กำลังศึกษาชั้นปริญญาโทมาบัดนี้คิดเกือบทุกคน
 อดจะรู้สึกว่าเป็นปัญหาหนักใจ เสียมิได้ รู้สึกท้อมากกว่าจะทำ เป็นปัญหาไปเสียหมดและ
 เมื่อถึงขั้นลงมือทำแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็ตามมาอีกมากมาย ดูเหมือนว่าตลอดช่วงการทำ
 วิทยานิพนธ์นี้เต็มไปด้วยปัญหาที่ต้องแก้ไข รศ. ดร. กุสุมา สนิทวงศ์ ฯ หัวหน้าภาค
 วิชา ฯ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่ยังคงความเป็น "ครู" เป็นผู้มีส่วนสำคัญที่สุดที่ช่วยให้ผู้
 เขียนสามารถเริ่มต้นและตั้งตัวได้ ตลอดจนรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในระยะแรก และ
 ผศ. ดร. รินิดา กุจรเสพย์ ได้กรุณาปรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในเวลาต่อมา ผู้เขียน
 กราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ดร. ไมตรี เค่นอุตม ผู้อำนวยการกอง กองการ เมืองต่างประเทศ สำนัก
 นายกรัฐมนตรี และอาจารย์ดาราพรรณ ธรรมารักษ์ ผู้อำนวยการโพลีเทคนิคมูลนิธิ ผู้
 ซึ่งเห็นความสำคัญของการศึกษา และได้ให้ความกรุณาแก่ผู้เขียนเป็นอย่างมาก
 อาจารย์ ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บริพัตร เป็นอีกท่านหนึ่งที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำตลอด
 จนตรวจแก้ไข จนกระทั่งสำเร็จในที่สุด ผู้เขียนขอจารึกไว้ด้วยความซาบซึ้งในพระคุณ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้
 ได้สำเร็จการศึกษา และสำหรับเพื่อน ๆ พี่และน้องทุกคนที่เอาใจใส่เป็นห่วงใยให้ความ
 ช่วยเหลือทั้งร่างกายและแรงใจ ทั้งผู้ที่อยู่ห่างไกลและคนใกล้เคียง ขอได้รับคำขอบคุณ
 อย่างจริงใจจากผู้เขียน

ความพยายามทั้งหมดในครั้งนี้ด้วยระลึกถึงพระคุณของ "พ่อและแม่" ซึ่งปรารถนา
 จะเห็นความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
บทนำ	1
บทที่	
๑ ทฤษฎีการเมืองเกี่ยวกับพันธะและแนวความคิด เรื่องความมั่นคงของชาติ	8
๒ ภูมิหลังความสัมพันธ์ไทย-ลาว	22
๓ รัฐบาลประชาธิปไตย	43
๔ รัฐบาลนายธำนิพนธ์ กรัยวิเชียร	62
๕ รัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	77
๖ ปัจจัยต่อเนื่อง - ปัจจัยเปลี่ยนแปลง	92
บทสรุป	103
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	122
ประวัติผู้เขียน	183

บทนำ

๑๕ ตุลาคม ๒๕๒๕

ที่มาและความสำคัญของ เรื่อง

ในโลกนี้ คงไม่มีประเทศใดอีกแล้ว นอกจากลาว ที่ไทยสามารถจะติดต่อได้ด้วยภาษาเดียวกัน มีศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึงกัน แม้จะมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน แต่ประชาชนทั้งสองฝั่งก็มีการติดต่อค้าขายไปมาหาสู่กันอยู่มิได้ขาด คนไทยมีญาติพี่น้องในลาว และคนลาวก็มีญาติพี่น้องอยู่ในไทยเป็นจำนวนมาก ลักษณะความสัมพันธ์พิเศษชนิดนี้ หรือที่เรียกว่า ความสัมพันธ์แบบบ้านพี่เมืองน้อง ทำให้ไทยและลาว เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันยิ่งกว่าประเทศเพื่อนบ้านใด ๆ นอกจากนี้ ปัจจัยทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ของลาว การที่เป็นประเทศปิดไม่มีทางออกทะเล และตั้งอยู่ระหว่างประเทศที่ใหญ่กว่าสองประเทศ คือ ไทย และเวียดนาม ทำให้ลาวไม่ค่อยเป็นอิสระนัก ต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศเพื่อนบ้านที่ใหญ่กว่า หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถมีอิทธิพลในลาวและกัมพูชาได้ ก็จะทำให้รู้สึกปลอดภัยจากการรุกรานหรือแทรกแซงของอีกฝ่ายหนึ่ง ด้วยเหตุนี้เอง ลาวจึงมีความสำคัญต่อความมั่นคงของไทยทั้ง ในทางยุทธศาสตร์และทางจิตใจ

ประวัติศาสตร์การแข่งขันระหว่างไทยกับเวียดนาม เพื่อเข้าไปมีอิทธิพลในดินแดนลาวและกัมพูชา ได้ทำให้เวียดนามกลายเป็นศัตรูดั้งเดิมของไทย และการแข่งขันนี้สิ้นสุดลงไปเมื่อลาวตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ทำให้อิทธิพลของไทยในดินแดนลาวที่เคยมีมาตลอดหมดลงไปด้วย

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง อิทธิพลของฝรั่งเศสในอินโดจีนค่อย ๆ ลดลงไป ผลจากสงครามเวียดนาม และความพ่ายแพ้อย่างยับเยิน ทำให้ฝรั่งเศสต้องการถอนตัวออกไปจากภูมิภาคนี้โดยเร็วที่สุด เปิดโอกาสให้สหรัฐอเมริกา เข้ามามีบทบาทแทนที่ฝรั่งเศส เนื่องจากอิทธิพลของสงครามเย็น ทั้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต ต่างก็แข่งขันกันเข้าไปมีอิทธิพลในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ชัยชนะของจีนคอมมิวนิสต์และผลของสงครามเกาหลี

ทำให้สหรัฐอเมริกาคัดลใจเข้าต่อต้านการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคนี้อย่างเต็มที่ สงครามกัวเกราชของประชาชนในอินโดจีนได้กลายเป็นสงครามต่อต้านคอมมิวนิสต์ โดยสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและดำเนินการต่อต้านอย่างแข็งขัน

นับตั้งแต่ลาวได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสเป็นต้นมา ลาวต้องประสบปัญหาทางด้าน การเมืองภายในประเทศเป็นอย่างมาก ความแตกแยกทางการเมืองเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตาม ลักษณะอุดมการณ์ ทำให้เกิดการสู้รบแย่งชิงอำนาจ กลายเป็นสงครามกลางเมืองที่แต่ละฝ่าย ต่างก็มีมหาอำนาจหนุนหลังอยู่อย่างเต็มที่ อันเนื่องมาจากสภาพสงครามเย็นของโลกในเวลานั้น ทำให้สงครามกลางเมืองลุกลาม กลายเป็นเรื่องร้ายแรงที่มหาอำนาจและประเทศที่ เกี่ยวข้องต้องพยายามดำเนินการเพื่อหาทางแก้ไข ดังจะเห็นได้จากการประชุมที่เจนีวาถึง ๒ ครั้ง เพื่อหาทางยุติปัญหาการสู้รบในลาว ซึ่งผลการประชุมทำให้ลาวต้องจัดตั้งรัฐบาล ผลม ประกอบด้วยตัวแทนของฝ่ายต่าง ๆ ที่กุมอำนาจในลาว รัฐบาลผลมมีอำนาจอยู่ได้ไม่นานก็ต้องล้มเลิกไปในเวลาอันรวดเร็ว ฝ่ายคอมมิวนิสต์หันไปใช้วิธีการรบแทน ก่อให้เกิด ปัญหาความไม่สงบภายในประเทศขึ้นมาใหม่ ความพยายามทำให้ลาวเป็นกลางต้องล้มเหลว ไปทุกครั้ง

ประเทศไทยมีนโยบายต่อต้านการที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์จะเข้ายึดครองลาวอย่างแน่วแน่ ด้วยเหตุนี้จึงได้คัดค้านความเป็นกลางของลาว เนื่องจากเห็นว่าลาวฝ่ายเป็นกลางและฝ่าย ขวาอ่อนแอเกินไป การเปิดโอกาสให้ฝ่ายซ้ายเข้ามาร่วมรัฐบาลด้วย ก็เท่ากับทำให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์ขยายอิทธิพลได้เพิ่มขึ้น และได้รับชัยชนะเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้สงครามอินโดจีนที่ขยาย ตัวเข้ามาในดินแดนลาวและกัมพูชา การที่ทหารเวียดนามเหนือได้ร่วมมือกับคอมมิวนิสต์ลาว ในระหว่าง สงครามกลางเมืองในลาว รวมทั้งการที่จีนคอมมิวนิสต์ได้ให้การสนับสนุนในด้าน อาวุธยุทโธปกรณ์ และให้ความช่วยเหลือด้วยการสร้างถนนหนทาง เพื่อเป็นเส้นทางส่ง กำลังบำรุงและสนับสนุนการสู้รบในเวียดนามใต้ ได้ถูกผู้นำไทยมองว่า จีนคอมมิวนิสต์และ เวียดนามเหนือเป็นภัยคุกคามภายนอกประเทศ ที่จะรุกรานไทยโดยอาศัยดินแดนลาวเป็นทาง ผ่าน ประกอบกับปัญหาคอมมิวนิสต์ภายในประเทศไทยเอง เฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือและ ภาคอีสาน ซึ่งค่อนข้างจะล้าหลัง ถูกทอดทิ้งจากทางราชการมานาน ทำให้ผู้นำไทยค่อนข้างจะวิตกกังวล เกรงว่า ฝ่ายคอมมิวนิสต์จากภายนอกประเทศ จะอาศัยเงื่อนไขพิเศษจาก

การที่คนฮิสปานและคนลาวมีความรู้สึกเป็นพี่น้องใกล้ชิดกัน พูดภาษาเดียวกัน แพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาในดินแดนไทย ซึ่งจะเป็นอันตรายร้ายแรงต่อความมั่นคงของไทย ด้วยเหตุนี้เมื่อล้มเหลวจากการคัดค้านความเป็นกลางของลาว ต้องยอมให้ฝ่ายซ้ายเข้าร่วมเป็นรัฐบาล ไทยจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ภายนอกประเทศ โดยการสร้างแนวตั้งรับนอกประเทศ ส่งอาสาสมัครออกไปสู้รบกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ในดินแดนลาว กัมพูชา และเวียดนาม ทั้งนี้โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือทั้งด้านการเงินและอาวุธยุทธโปกรณ์จากสหรัฐอเมริกาอย่างเต็มที่ ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคนี้เอง เป็นเหตุให้ไทยต้องกลายเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของเวียดนามเหนือ และจีนคอมมิวนิสต์ด้วยในทำนองเดียวกัน ส่วนภายในประเทศก็เร่งดำเนินการปรับปรุงพัฒนาประเทศเป็นการใหญ่โดยการสร้างถนนหนทาง ยกกระตั้นมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น พัฒนาการชลประทานและแหล่งน้ำ ฯลฯ

เมื่อสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนแปลงนโยบายต่อสงครามเวียดนาม ด้วยการถอนตัวออกจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยตรงกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทำให้ประเทศไทยต้องปรับปรุงนโยบายต่างประเทศเสียใหม่ จากที่เคยผูกพันกับสหรัฐอเมริกาอย่างใกล้ชิดมานาน เป็นนโยบายที่มีทางเลือกมากขึ้น แต่ก็ไม่ใช่เป็นการง่ายนักสำหรับประเทศเล็ก ๆ และไม่มีอำนาจต่อรองอย่างไทยที่จะปรับตัวตาม เหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศอย่างมากมายและรวดเร็ว รัฐบาลทหารของจอมพลถนอม กิตติขจร และจอมพลประภาส จารุเสถียร ซึ่งครองอำนาจมานานต้องหมดอำนาจลง มีรัฐบาลพลเรือนที่เป็นประชาธิปไตยขึ้นมา มีอำนาจแทนประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ และมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศก็สามารถทำได้คล่องตัวขึ้น ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นเวลาที่คอมมิวนิสต์ในกัมพูชาและเวียดนามใต้เกือบจะได้อำนาจเด็ดขาดอยู่แล้ว ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ได้ประกาศนโยบายต่างประเทศที่จะรับรอง และมีความสัมพันธ์เป็นปกติกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เตรียมการถอนทหารต่างชาติออกไป เตรียมจะติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (เวียดนามเหนือ)

และยึดถือหลักการ เป็นมิตรกับทุกประเทศที่ต้องการจะเป็นมิตรกับประเทศไทย โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์หรือระบอบการปกครอง และถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของนโยบายต่างประเทศของไทยในปัจจุบัน

ในวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ลาวสามารถยึดอำนาจได้เด็ดขาด เป็นประเทศสุดท้ายในอินโดจีน จากพื้นฐานนโยบายต่างประเทศที่รัฐบาลม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ได้แถลงต่อสภาไว้แล้วดังกล่าว ทำให้การดำเนินการปรับความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติเป็นไปได้เป็นอย่างดีโดยไม่ยากลำบากนัก เนื่องจากมีการวางพื้นฐานนโยบายหลักไว้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว

อย่างไรก็ตาม การฟื้นฟูความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในยุคปัจจุบันนี้ต้องประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางด้านพรมแดน ปัญหาผู้อพยพและความระแวงคลางแคลงใจกัน ตลอดจนปัญหาการเมืองภายในของแต่ละประเทศ ทำให้การปรับความสัมพันธ์ต้องหยุดชะงักไปเป็นบางครั้ง ในกรณีนี้จะได้ทำการศึกษาในรายละเอียดที่ว่า การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวในยุคปัจจุบัน (นับตั้งแต่ขบวนการปลดปล่อยลาวขึ้นมาใช้อำนาจและจัดการปกครองประเทศเป็นแบบสังคมนิยมในปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นต้นมา) ไทยได้พยายามดำเนินการไปอย่างไร เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติในลักษณะที่เป็นการรักษาความมั่นคงของชาติ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของนโยบายต่างประเทศ

จุดมุ่งหมายและขอบเขตในการศึกษา

๑. จะทำการศึกษาการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อลาว โดยแบ่งออกเป็น ๓ สมัย คือ รัฐบาลประชาธิปไตย รัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร และรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๓ โดยพิจารณาว่า มีความต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร รวมทั้งพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับนโยบายต่างประเทศทั่วไปด้วย

๒. จะทำการศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายในแต่ละช่วง ปัจจัยที่ทำให้โยบายมีความต่อเนื่อง ปัจจัยที่ทำให้โยบายมีความเปลี่ยนแปลง โดยจะทำการศึกษาเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับระหว่างประเทศ ระดับรัฐ และระดับบุคคล ตลอดจนพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

๓. พิจารณาว่า การดำเนินนโยบายของไทยต่อลาวมีส่วนในการรักษาความมั่นคงของประเทศอย่างไร

สมมุติฐาน

๑. สภาวะแวดล้อมภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้นโยบายของไทยต่อลาวเปลี่ยนแปลงไป

๒. สภาวะแวดล้อมภายในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น มีการเปลี่ยนผู้นำที่คนละที่แตกต่างกันของผู้นำในแต่ละสมัย ทำให้นโยบายของไทยต่อลาวเปลี่ยนแปลงไป

๓. สภาวะแวดล้อมทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ของลาว ที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของไทย ทำให้ไทยต้องการมีอิทธิพลเหนือลาว และดำเนินนโยบายชัดเจนขวางประเทศใดก็ตามที่พยายามเข้ามาอิทธิพลเหนือลาว

วิธีการศึกษา

๑. Documentary Research โดยอาศัยแหล่งข้อมูลจาก เอกสารทางราชการ เอกสารประกอบการสัมมนา วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ที่เชื่อถือได้

๒. จากการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายในแต่ละสมัย

๓. ใช้วิธีการเขียนในรูปการพรรณนาเชิงประวัติศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ไทยและลาวเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์เป็นพิเศษในลักษณะบ้านพี่เมืองน้อง ซึ่งแตกต่างจากประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ การศึกษาเรื่องนี้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยมากขึ้น รวมทั้งในเรื่องของการรักษามลประโยชน์ในด้านความมั่นคงของชาติ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของนโยบายต่างประเทศ

๒. การศึกษานโยบายของไทยต่อลาว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายต่างประเทศทั่วโลก ทำให้ทราบความเป็นไปของนโยบายต่างประเทศทั่วโลกในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายต่างประเทศทั่วโลก

๓. ทำให้ทราบว่าในการกำหนดนโยบายต่างประเทศในแต่ละช่วงนั้น มีปัจจัยสำคัญ ปัจจัยต่อเนื่อง และปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร มีปัจจัยอะไรที่เป็นปัจจัยต่อเนื่อง และปัจจัยอะไรที่เปลี่ยนแปลงไป

การเสนอเรื่อง

ได้แบ่งเป็น ๖ บทดังนี้

- บทนำ กล่าวถึง วัตถุประสงค์ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอบเขต สมมุติฐาน วิธีการศึกษา และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- บทที่ ๑ ทฤษฎีและแนวความคิดในเรื่องความมั่นคงของชาติ ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงเกี่ยวพัน (Linkage Theory or Linkage Politics) ซึ่งให้ความสำคัญต่อบัจจัยทั้งภายในภายนอกในการกำหนดนโยบายและการดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นหลักในการวิเคราะห์ นอกจากนี้ ได้กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ซึ่งมีส่วนในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ
- บทที่ ๒ ภูมิหลังความสัมพันธ์ไทย-ลาว กล่าวถึงนโยบายของไทยที่มีต่อลาวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

- บทที่ ๓ การดำเนินนโยบายในสมัยรัฐบาลประชิปไทย
- บทที่ ๔ การดำเนินนโยบายของรัฐบาลนายธานีศรี ทรัพย์วิเชียร
- บทที่ ๕ การดำเนินนโยบายของพลเอก เกษียงศักดิ์ ชมะนันทน์
- บทที่ ๖ สรุปผลการดำเนินนโยบายของไทยต่อลาวในระยะเวลาดำเนินการศึกษาว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้นโยบายมีความต่อเนื่อง ปัจจัยอะไรที่ทำให้นโยบายเปลี่ยนแปลง และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่
- บทสรุป